

## **Wymagania edukacyjne – wiedza o społeczeństwie, klasa 8**

### **Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:**

- wykazuje elementarną znajomość podstawowych pojęć z zakresu WOS-u, m.in.: społeczeństwo, grupa społeczna, państwo, demokracja, prawa człowieka, obywatelstwo, patriotyzm, samorząd, media, partie polityczne, ONZ, NATO, UE, globalizacja;
- zna podstawowe potrzeby człowieka, role i normy społeczne oraz rodzaje grup społecznych;
- zna podstawowe zasady współpracy, dyskusji, debaty i asertywności oraz sposoby rozwiązywania konfliktów;
- zna prawa i obowiązki dziecka w rodzinie oraz ucznia w szkole;
- zna podstawowe zasady budżetu domowego, prawa konsumenta i zasady reklamacji;
- zna podstawowe prawa człowieka i prawa dziecka oraz przykłady ich łamania;
- rozpoznaje przemoc, cyberprzemoc i podstawowe zagrożenia związane z korzystaniem z internetu;
- zna podstawowe prawa nieletnich oraz zadania policji i innych służb;
- zna rodzaje samorządu, jego podstawowe zadania oraz podział terytorialny Polski;
- zna symbole narodowe, pojęcia narodu, ojczyzny, patriotyzmu, obywatelstwa i narodowości;
- rozpoznaje mniejszości narodowe i etniczne oraz podstawowe pojęcia dotyczące migracji;
- zna pojęcia tolerancji, ksenofobii, rasizmu, szowinizmu, antysemityzmu, hejtu i mowy nienawiści;
- zna podstawowe cechy państwa, rodzaje ustrojów politycznych i zasady demokracji oraz pojęcie trójpodziału władzy;
- zna podstawowe zadania Sejmu, Senatu, Prezydenta, Rady Ministrów, sądów i trybunałów;
- zna pojęcia partii politycznej, organizacji pozarządowej, wolontariatu i społeczeństwa obywatelskiego;
- zna rodzaje mediów, pojęcie opinii publicznej i fake newsów oraz odróżnia fakty od opinii;
- zna podstawowe informacje o ONZ, NATO i UE oraz rolę Polski w tych organizacjach;
- zna podstawowe pojęcia związane z globalizacją, zmianami klimatu, konfliktami zbrojnymi, ludobójstwem i terroryzmem;
- z pomocą nauczyciela wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu trudności;
- stara się być aktywny na lekcjach i przygotowany do zajęć.

### **Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:**

- opanował podstawowe treści przewidziane programem nauczania;
- wyjaśnia podstawowe pojęcia dotyczące życia społecznego i politycznego;
- zna kategorie potrzeb człowieka oraz wyjaśnia pojęcie socjalizacji i wpływ rodziny, szkoły oraz grupy rówieśniczej na jednostkę;
- zna zasady współpracy w grupie i podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów oraz odróżnia asertywność od agresji;
- zna funkcje rodziny, szkoły i samorządu uczniowskiego oraz prawa i obowiązki ucznia;

- potrafi ocenić prosty budżet domowy i zna zasady świadomych zakupów oraz podstawowe prawa konsumenta;
- wyjaśnia znaczenie praw człowieka i praw dziecka oraz zna instytucje stojące na ich straży;
- zna rodzaje przemocy i cyberprzemocy oraz sposoby szukania pomocy;
- zna zasady odpowiedzialności prawnej nieletnich oraz zadania podstawowych służb;
- opisuje funkcjonowanie samorządu terytorialnego, jego organy i zadania;
- zna zasady budżetu obywatelskiego i możliwości wpływania mieszkańców na decyzje władz;
- wyjaśnia pojęcia narodu, tożsamości narodowej, dziedzictwa i patriotyzmu;
- zna prawa mniejszości narodowych i etnicznych oraz podstawowe pojęcia związane z migracją;
- wyjaśnia pojęcia stereotypu, ksenofobii i nietolerancji oraz zna ich skutki;
- rozróżnia demokrację, autorytaryzm i totalitaryzm oraz monarchię i republikę;
- zna podstawowe zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i kompetencje najważniejszych organów państwa;
- zna zasady wyborów, podstawowe etapy procesu ustawodawczego oraz zasady działania sądów;
- wyjaśnia funkcje partii politycznych, organizacji społecznych i mediów;
- zna podstawowe zasady etyki dziennikarskiej i rozpoznaje informacje niewiarygodne;
- zna cele i podstawową działalność ONZ, NATO i UE oraz znaczenie członkostwa Polski w tych organizacjach;
- zna podstawowe skutki globalizacji, migracji, zmian klimatu, konfliktów i terroryzmu;
- wykazuje przeciętną aktywność na lekcji i stara się być przygotowany do zajęć.

### **Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:**

- samodzielnie posługuje się podstawową wiedzą dotyczącą życia społecznego, gospodarczego i politycznego;
- wyjaśnia pojęcia socjalizacji, osobowości, ról społecznych i konfliktu ról;
- analizuje przyczyny i skutki konfliktów oraz dobiera właściwe sposoby ich rozwiązywania;
- wyjaśnia znaczenie asertywności i dbałości o zdrowie psychiczne;
- analizuje funkcje i problemy współczesnej rodziny, szkoły i grup społecznych;
- zna prawa ucznia oraz zasady działania szkoły i samorządu uczniowskiego;
- potrafi zaplanować budżet domowy, wskazać przyczyny deficytu oraz stosować prawa konsumenta;
- wyjaśnia znaczenie praw człowieka, ich ograniczenia oraz rolę instytucji stojących na ich straży;
- analizuje problemy przemocy, cyberprzemocy i zagrożeń związanych z internetem;
- zna zasady odpowiedzialności nieletnich i kompetencje podstawowych służb;
- porównuje zadania gminy, powiatu i województwa oraz korzysta z informacji zawartych w BIP;
- wyjaśnia znaczenie aktywności obywatelskiej;
- wyjaśnia przyczyny i skutki migracji, ksenofobii, rasizmu i nietolerancji;
- porównuje demokrację, autorytaryzm i totalitaryzm;
- wyjaśnia zasady konstytucjonalizmu, trójpodziału władzy i funkcjonowania państwa;
- analizuje pracę parlamentu, proces ustawodawczy oraz kompetencje Prezydenta i Rady Ministrów;
- zna zasady działania sądów i znaczenie niezawisłości sędziowskiej;

- zna zasady funkcjonowania partii politycznych, organizacji pozarządowych, wolontariatu i mediów;
- krytycznie ocenia informacje medialne i rozpoznaje fake newsy;
- analizuje rolę Polski w ONZ, NATO i UE oraz znaczenie integracji europejskiej;
- analizuje podstawowe zjawiska globalizacji, migracji, zmian klimatu, terroryzmu i konfliktów;
- samodzielnie wykonuje zadania o średnim stopniu trudności, aktywnie współpracuje w grupie i uczestniczy w dyskusjach;
- sporadycznie jest nieprzygotowany do lekcji.

### **Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:**

- w wysokim stopniu opanował zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania WOS-u;
- samodzielnie analizuje zjawiska społeczne, polityczne, gospodarcze i prawne oraz wyciąga trafne wnioski;
- potrafi rozwiązywać problemy i konflikty oraz uzasadniać podejmowane decyzje;
- analizuje funkcjonowanie rodziny, szkoły, grup społecznych i społeczności lokalnej;
- samodzielnie ocenia budżet domowy oraz prawa i obowiązki konsumenta;
- analizuje prawa człowieka, ich ograniczenia oraz system ich ochrony;
- ocenia skutki przemocy, cyberprzemocy i innych zagrożeń związanych z internetem;
- szczegółowo zna prawa nieletnich i zasady działania służb;
- ocenia funkcjonowanie samorządu i znaczenie aktywności obywatelskiej;
- porównuje systemy polityczne i ocenia funkcjonowanie demokracji;
- bardzo dobrze zna zasady trójpodziału władzy oraz funkcjonowanie organów państwa;
- analizuje proces ustawodawczy, wybory, pracę parlamentu, rządu i sądów;
- ocenia rolę partii politycznych, organizacji pozarządowych, wolontariatu i mediów w społeczeństwie demokratycznym;
- analizuje wpływ mediów i mediów społecznościowych oraz potrafi oddzielać fakty od opinii;
- ocenia działalność ONZ, NATO i UE oraz miejsce Polski w tych organizacjach;
- analizuje zalety i problemy związane z integracją europejską;
- sprawnie posługuje się informacjami z różnych źródeł i potrafi przedstawić własne stanowisko;
- aktywnie uczestniczy w dyskusjach, przedstawia trafne argumenty i efektywnie współpracuje w zespole;
- zawsze jest przygotowany do lekcji.

### **Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:**

- samodzielnie i twórczo analizuje rzeczywiste problemy społeczne, polityczne, prawne i międzynarodowe;
- formułuje własne opinie, wyciąga wnioski i przekonująco je uzasadnia;
- proponuje konkretne rozwiązania problemów i potrafi oceniać ich możliwe skutki;
- krytycznie analizuje źródła, dane, dokumenty prawne oraz informacje medialne;
- samodzielnie ocenia funkcjonowanie demokracji, państwa, samorządu i społeczeństwa obywatelskiego;
- łączy wiedzę z różnych działów WOS-u oraz innych przedmiotów;
- analizuje bieżące problemy Polski, Europy i świata, w tym zagadnienia dotyczące UE, ONZ, NATO, globalizacji, migracji, zmian klimatu, konfliktów i terroryzmu;

- twórczo wykorzystuje wiedzę w prezentacjach, dyskusjach, projektach i innych samodzielnych pracach;
- wykazuje szczególną aktywność, inicjatywę i umiejętność współpracy oraz potrafi pełnić rolę lidera w pracy zespołowej;
- przedstawia konkretne i uzasadnione propozycje rozwiązania problemów;
- wykazuje bardzo dobre przygotowanie do lekcji.

## **Zasada oceniania**

Aby otrzymać kolejną, wyższą ocenę w systemie oceniania, uczeń powinien najpierw opanować wymagania związane z poprzednimi ocenami.